

Alena Wagnerová

Cestou životem

PROSTOR

EDICE
stred
●

Alena Wagnerová

Cestou životem

Příběhy

PROSTOR

Alena Wagnerová

Cestou životem

Příběhy

PROSTOR | PRAHA | 2019

© Alena Wagnerová, 2019
© PROSTOR, 2019

ISBN 978-80-7260-426-5

Knihu finančně podpořil Česko-německý fond budoucnosti

Potíže s usednutím

Dlouho jsem si myslela, že tak málo píší, protože mi chybí nadání a celá má činorodost, s níž si neustále hledám nové a nové úkoly a nechávám se odvádět od toho, co považuji za své pravé poslání, slouží jedinému cíli, ušetřit mi konfrontaci s tímto bolestným poznáním. Dnes vím, že má potíž spočívá v něčem jiném než v nedostatku talentu. Obtížné pro mne není psát, obtížné je pro mne usednout.

Sednout si samozřejmě dovedu. Sednout si ke stolu dokonce psacímu, do křesla u zubního lékaře, nasednout do vlaku, autobusu nebo tramvaje či se jen prostě a jednoduše bez jakéhokoliv zvláštního důvodu posadit na židli pro mne není spojeno s žádnými zábranami. Mnohokrát denně si někde nebo k něčemu sedám, ale jen zřídkakdy se mi podaří také usednout.

Usednout je totiž něco zcela jiného než sednout si. Všimněte si, že nikdo neřekne, že v tramvaji nebo autobusu usedl. Do nich pouze nastupujeme či nasedáme a sedneme si, můžeme se i posadit, je-li volné místo. Ve vlaku, máme-li před sebou dlouhou cestu a s sebou mnoho zavazadel, se můžeme usadit, ale ani v tomto případě nikdo neřekne, že v kupé usedl. Znělo by to velice přemrštěně a jaksi ani neodpovídalo situaci, v níž se v pohybujícím se vlaku nacházíme. Totéž co pro tramvaj nebo pro autobus platí i pro auto. Také do něj si sedneme

nebo sedáme, ale nikdy v něm nemůžeme usednout, i kdyby šlo o tu nejpohodlnější limuzínu. Už z toho, jak obou slov používáme, je vidět, že podvědomě přesně víme, že mezi sednout si a usednout existuje velice podstatný rozdíl.

K tomu, abychom si sedli, potřebujeme jen nějakou vodorovnou nebo vodorovně ležící podložku, ať už židli, pohovku, kámen, kmen poraženého stromu, trám, zídku nebo docela obyčejnou zem. K usednutím naproti tomu nepotřebujeme nic. Usedneme-li, můžeme si přitom samozřejmě také sednout, ale není to podmínkou. Usednout můžeme i vstojе. Protože usednout znamená ztišit se v sobě samém, usednout tak říkajíc do sebe sama. A k tomu nám může židle sice dopomoci, ale nikdy tento stav sama o sobě nevyvolá. Protože usednutí je stav, který není závislý na nějaké vnější vodorovné podložce, ale jen na nás samých. Sednout si tedy můžeme, aniž bychom skutečně usedli. Ale usednout můžeme, i když si nusedneme. K usednutí nepotřebujeme nic jiného než sami sebe, tichou vnitřní připravenost, což zároveň znamená, že usednout je nesrovnatelně obtížnější než sednout si.

Je to ovšem také nesrovnatelně nebezpečnější. Jestliže si sedneme, můžeme si být jisti, že kdykoliv se nám zachce, bez jakýchkoliv obtíží zase vstaneme, byť třeba s přesezenou nohou. Jestliže ale usedneme, není zdaleka tak jisté, jestli se nám to zase podaří. Protože sednout si znamená změnit polohu těla, kdežto usednout změnit polohu duše.

Jestliže si sedneme, nezmění se nic na naší každodenní existenci, usedneme-li ale, změní se celý náš dosavadní svět. Co pro nás ještě před chvílí bylo důležité, se stává bezvýznamným, co bylo dosud vedlejší, se náhle ocitá ve středu naší pozornosti. A čím víc se nás tato nová skutečnost zmocňuje, tím méně si můžeme být jisti, že se nám podaří se z ní zase vytrhnout a vstát.

A právě tady začínají moje potíže. Ke psaní totiž nestačí si jen sednout, ke psaní je třeba usednout, to znamená vydat se všanc i všem důsledkům, které takový radikální krok k sobě samému může mít. A právě toho se bojím. Prozatím jsem svůj život zvládala vůlí a disciplínou. Mohu si jej tímto způsobem nechat vzít z ruky? Co se se mnou stane, když povolím? Co když až jednou usednu, se mi už nikdy nepodaří zase vstát? Ne, nemám strach o sebe. Bojím se jen, že nechám-li v sobě propuknout běsa psaní, nebude mi už záležet na ničem, co doposud patřilo k mým každodenním úkonům. Přestanu se mýt, čistit si zuby, stříhat si nehty a měnit prádlo. A co hůř, stane se mi lhostejným i všechno ostatní, co jsem dosud považovala za svou samozřejmou povinnost. Nebudu už vařit a umývat nádobí, práť a starat se o nákupy, dohlížet na domácí úkoly svých dětí, přišívát svému muži utržené knoflíky u kabátů a brát ohledy na jeho práci a potřeby dětí. Nebudu už žehlit a utírat prach, vynášet popel a odpadky, zamestat kuchyni, odnášet do kontejneru prázdné láhve

a staré noviny, zalévat a plít zahradu, uklízet po-
hozené šaty a prádlo, odpovídat na dopisy přátel,
ale jen sedět, sedět a psát, nerudná ke všem, kte-
ří by mne mohli rušit v mém soustředění. Zkrátka
a dobře, bojím se, že budu bezohledností k ostat-
ním vykupovat privilegium svého usednutí. Mohlo
by se mi pak stát, že jednoho dne zase vzhlednu,
třeba s hotovým rukopisem v ruce, a uvidím ko-
lem sebe jenom spoušť - zanedbané děti, zoufalé-
ho muže, kuchyni plnou špinavého nádobí, zpustlý
byt, nábytek pokrytý tlustou vrstvou prachu, za-
plevelenou zahradu, všude ležící hromady starých
novin a prázdných lahví a odcizené přátele. Mož-
ná že bych sice našla sama sebe, ale zároveň ztra-
tila všechno ostatní. A najednou bych tu stála tře-
ba s pozoruhodným rukopisem, ale nenašla už nic
ze svého dřívějšího světa, jako ona děvečka, která
na Velký pátek vyšla s putnami pro vodu a vrátila
se až za sto let. Možná že bych se pak hrozně ráda
vrátila zpět, ale nebudu už mít kam, protože všech-
ny vztahy k druhým byly mým dlouhým usednu-
tím zpřetrhány a zničeny. Mám na něco takového
vůbec právo? Lze vůbec takové vyclonění každo-
dennosti ve prospěch lepší možnosti soustředění
ospravedlnit dílem? Může i sebelepší dílo osprave-
dlnit ztráty na zanedbaných lidských životech dru-
hých a nesplněné závazky? Zklamání očekávání,
odepřenou pomoc, nevyslovenou radu, nepronese-
né přátelské slovo, neproslovenou útěchu, o úho-
ně způsobené dětem a muži ani nemluvě. Může

dílo, třeba mimořádné, což ovšem nelze nikdy říci dopředu, vyvážit všechny tyto škody, které se už nikdy nedají nahradit? Ti všichni kolem mne byli svěřeni do mé péče, které jsem se svým usednutím zpronevěřila. Mohu to zodpovědět? Mohu si to vzít na svědomí? Dosud jsem to nedokázala.

Taková je tedy moje situace. Může se někdo divit tomu, že se bojím usednout a oddat se onomu proudu jiného vědomí, který by mne odnesl kdo ví kam? A že po tom zároveň nesmírně toužím a každý den, kdy jsem se už zase nedokázala odpoutat od svých každodenních úkolů, přede mnou stojí jako výčitka? Protože jestli se mi to jednou přece jen nepodaří, nebudu moci svůj život považovat za naplněný.

Vím, o čem mluvím. Již několikrát scházelo jen málo, a já bych se byla už nikdy nevrátila zpět. Náhle kolem mne všechno ztichlo. Čas se propadl. Smysly zostřily a zpozorněly. A v tom už začala proudit slova a splétala se v sítky vět, do nichž jsem chytala svět. S tím, jak rostlo moje uspokojení nad tím, že konečně, ano konečně, usedám, se mne ale stále víc zmocňoval i jakýsi zvláštní nepokoj, stěží potlačitelné nutkání prorazit pomalu se kolem mne uzavírající kruh soustředění a zase vstát. Jako kdyby ve mně proti sobě bojovaly dvě síly, jedna, tak říkajíc dostředivá, která mne stále hlouběji tlačila do židle u psacího stolu, druhá odstředivá, která mne ponoukala zvednout se a nutila mne ohlížet se po nějaké výmluvě

a rozptýlení, po něčem, co by mne vyrušilo a nedovolilo mi překročit onu hranici, odkud by již nebylo návratu a mé usednutí by se stalo definitivním - a také mnou nekontrolovatelným. A vždycky to nakonec dopadlo tak, že se buď ozval telefon, někdo zazvonil, nebo na prahu pokoje stanulo některé z dětí a dožadovalo se mé pozornosti. Anebo, jestliže mé usednutí nebylo přerušeno již dávno předtím, protože prostě a jednoduše nastala doba oběda. Vždycky se zkrátka našlo něco, co proti mému bytostnému přání dalo zvítězit oné odstředivé tendenci ve mně a přinutilo mne vstát. A já jsem v tom okamžiku měla pocit, že jsem vykoupěna i zatracena.

Dosud jsem se tyto protichůdné síly v sobě samé snažila smířit tak, že si tu a tam dovoluji malá usednutí, jakési generální zkoušky na ono velké a zásadní ztišení, k němuž se ještě stále upínají všechny mé naděje. Usednutí, trvajících hodinu, na nejvýš dvě, při nichž si mohu být jista, že mne nějaký zásah zvenčí zavčas přeruší a přinutí zase vstát. Tímto způsobem jsem už dala život několika povídkám. Na skutečné dílo ovšem takové krátké usednutí nestačí.

Jako místa zvláště vhodná pro taková malá usednutí se mi osvědčily kabiny lůžkových vozů. Je to dosud také jediné místo, které znám, kde mohu usednout, vlastně ulehnout, aniž by mne vzápětí přepadlo nutkání zase vstát, jako kdyby protikladné působení dostředivé a odstředivé síly ve mně

bylo vyrušeno pohybem vlaku vpřed. Kajuta lůžkového vozu, svět sám pro sebe, prostor omezený na několik čtverečních metrů, něco mezi věžeňskou celou a pokojem v Grandhotelu, místo, kde všechny životní potřeby jsou umně zredukovány na minimum, nehybnost, která je v pohybu, uzavřenost otevřená svým směřováním, je pro mne ideálním místem k soustředění. Nelze tu vlastně ani dělat nic jiného než soustředit se nebo spát. Sotva za sebou zavřu těžké dveře oddělení, patřím jen sama sobě. Zde ve svobodném čase mezi dvěma cíli usedám beze strachu, že zanedbávám některou ze svých povinností, nemusím si vyčítat, že někomu ubližuji nebo jej zkracuji v jeho právech. Stačí, aby se mé tělo dotklo úzkého lůžka, a už cítím, že usedám. Je to usednutí bez rizika, protože i kdybych snad zapomněla vystoupit, průvodčí nade mnou bdí a nekompromisně mne nejpozději na konečné stanici vysadí.

Vždyť i teď, když píši tyto řádky, pololežím, pološedím na posteli v kupé spacího, málem bych řekla spacího vozu, v malé kabině, z níž není uniknutí, snad jenom ke sklenici piva nebo šálku čaje, bez spolucestujícího a telefonu, odkázaná jen sama na sebe bez možnosti se nějak rozptýlovat, zahnaná do kouta tohoto vězení na jednu noc. Nikdo mne neruší, ale já vím, že jednou budu vyrušena, protože čas mého usednutí se řídí jízdním řádem a průvodčí se už postará, abych se vrátila zpět do toho, čemu se říká normální život.

Jak mi přibývá let, úží se samozřejmě i prostor naděje pro mé usednutí. A i když jsem si stále ještě jista, že jednou přijde ten okamžik, kdy mé puzení usednout bude silnější než všechny zábrany a ohledy, přece jen si musím přiznat, že čas, který mi zbývá, se naklání. V usednutí vidím sice stále ještě svou budoucnost, ale člověk v mém věku, a i to si musím přiznat, sotva ještě o nějaké budoucnosti může mluvit, nechce-li, aby se mu vysmáli. Často, probírám-li se náměty, které jsem chtěla a ještě stále chci zpracovat, mnohé z nich staré desetiletí, uvědomuji si, kolik času jsem už vlastně nenávratně ztratila. A přece jako by něco ve mně vědělo a naprosto neomylně trvalo na tom, že se mnou nakonec všechno dobře dopadne a já text svého života napíši.

Vzhledem k omezenému času, který před sebou ještě mám, a tím si mohu být naprosto jista, mi připadá ze všeho nejdůležitější mít všechno připraveno tak, abych, kdyby onen již tak dlouho očekávaný okamžik rozhodujícího usednutí náhle přišel, co nejrychleji dosáhla nějakého místa vhodného k psaní, abych se později nemohla vymlouvat na to, že jsem tuto jedinečnou chvíli svého života propásla proto, že mi chyběl papír nebo tužka, na blízku nebyla žádná židle, anebo že než jsem plna naděje seběhla po schodech dolů do své pracovny v přízemí, se mé odhodlání usednout vytratilo.

Abych této možnosti předešla, rozhodla jsem se vybudovat si v domě celou síť pracoven a psacích

útočišť, rozložených tak, abych v případě náhlé potřeby mohla jen několika kroky dosáhnout nejbližší psací stůl. Nejlepší by samozřejmě bylo, kdybych všechny místnosti v našem domě mohla proměnit v pracovny. Ale to se mi jen stěží povede, aniž bych se vydala všanc posměchu, protože nepoměr mezi mým nepsáním a počtem příležitostí ke psaní by byl příliš očividný.

Prozatím se mi tak podařilo zřídit si v domě tři pracovny, jednu v přízemí a dvě v prvním poschodí. Jsou to svým způsobem pracovny tajné nebo alespoň polotajné, protože aby můj skutečný cíl nebyl tak zřejmý, slouží i jiným účelům. Jeden z těchto pokojů opatřených psacím stolem používáme například jako ložnici, ke druhému přiléhá obývací pokoj a ve třetím, který vlastně jediný je zařízen jako čistá pracovna, často přespávají hosté.

Budování pracoven v našem domě tím samozřejmě ještě zdaleka není ukončeno.

Místo k usednutí mi prozatím chybí jak ve sklepech, tak v podkroví. Ze všeho nejraději bych tady ve svou pracovnu proměnila malou komůrku s úzkým oknem, ale krásným výhledem do okolí, již čas od času pronajímáme studentům. A od té doby, co jsme zrekonstruovali sklep, se nepřestávám zabývat myšlenkou, že i tady by se v bývalé prádelně dala zřídit pracovna, do níž by se kromě toho dala umístit i celá moje knihovna.

Kdykoliv teď procházím domem, mám pocit, že jsem dobu čekání, jež ovšem ještě stále trvá,

nevyužila právě špatně. Téměř na každém kroku na mne, ponořen do ticha, čeká psací stůl, byť třeba velice malý, ruce jakoby složené v klíně. A já se nemohu nabažit pohledu na jejich odevzdané očekávání ne nepodobné večernímu ztišení jarních polí hotových přijmout zrno. Zvlášť milou se mi během posledních let stala malá pracovna v prvním poschodí přímo proti schodům. Dveře do ní nechávám stále otevřeny, abych, když jdu kolem, mohla alespoň pohledem zachytit, jak trvá v tiché blaženosti jiného světa. A často se mi zdá, že slyším, jak zadržuje dech, aby nepropásla slovo. Právě ona to je, která ve mně vzbuzuje největší touhu psát, ačkoliv v ní téměř nikdy nepracuji, zatímco velký psací stůl v přízemí, u něhož sedám nejčastěji, se pro mne s žádnou touhou nespojuje. Zvláštní je, že pohled na psací stoly připravené k usednutí má pro mne něco utěšlivého, ačkoliv by ve mně spíš měly vzbuzovat výčitku, protože je už tak dlouho marně nechávám čekat. Ale ony nenaléhají, jen zvou, v důvěře v nekonečnost času, v němž nakonec všechno dojde svého naplnění. Někdy se mi zdá, že zřizování dalších a dalších míst k usednutí mi vlastně přináší větší uspokojení než psaní samo. Protože touha od nás nevyžaduje zodpovědnost, kdežto uskutečnění, byť by šlo jen o realitu slova, ano.

Venkovská lékařka

Je to již řadu let, co jsem strávila den a noc v domě obvodní lékařky v odlehlém koutu Šumavy. Obývala se svým mužem, také lékařem, a dvěma syny starou myslivnu, která původně stála na okraji horské vesnice, z níž ale zbyly už jen trávou porostlé základy jednotlivých stavení. Také stará myslivna měla být původně jako všechny ostatní domy zbourána. Na žádost obou manželů ji ale nechali stát a dovolili jim, aby se do ní nastěhovali, přestože už stála ve vojenském prostoru. Dosáhnout toho se jim podařilo zřejmě jen proto, že oba byli ve svém okolí všeobecně vážení a oblíbení. Lidé zde je také potřebovali, protože jen málokdo byl ochoten se v málo osídlené opuštěné horské oblasti usadit.

Já sama jsem sem přišla, abych tu sbírala materiál k reportáži o posledních německých obyvatelích kraje, který byl kdysi zcela německý. Navštěvovala jsem ty, kteří tu zůstali, mluvila s nimi a dozvěděla se mnoho o tom, jak se tu dřív žilo. Byla jsem tehdy mladá a nezkušená novinářka, začátečnice ve svém povolání, a nevěděla skoro nic o tom, co jsem se teď dozvíдалa. Na doporučení svých známých jsem vyhledala i lékařku, která tady už dlouho žila a pracovala. Od ní jsem si slibovala odpověď na otázky, které mne tížily. Když jsem se jí ke své nejistotě a pochybnostem přiznala, pojala ke mně

důvěru a pozvala mne do svého domu, abychom si mohly o všem v klidu promluvit.

Příští den brzy po obědě se pro mne zastavila v malém hotelu, kde jsem bydlela, a pozvala mě, abych ji doprovázela při návštěvách pacientů. Naším prvním cílem byla samota pozůstávající ze tří zchátralých domů. Předpokládala jsem, že na lékařku počkám venku, k mému velkému překvapení mě ale vyzvala, abych s ní šla dovnitř. Následovala jsem ji tedy a s rozpaky přestoupila práh pokoje nemocné. Pacientku, drobnou malou ženu s trpělivým obličejem mariánské sochy, která už byla dlouho upoutána na lůžko a o níž mi lékařka předtím s velkým uznáním vypravovala, ale přítomnost třetí osoby nijak nerušila. Ochotně si svlékla noční košili a nechala se lékařkou vyšetřit. Pravděpodobně mě pokládala za novou zdravotní sestru. A možná že byla dokonce ráda, že ve své osamělosti vidí novou tvář. Když bylo vyšetření skončeno, prohodila lékařka s pacientkou ještě několik slov a předepsala jí nové léky. Pak jsme se rozloučily.

„Moje matka uměla lidem říkat všechno do očí, i ty nejnepříjemnější věci – páchne vám z úst, měl byste si umýt nohy –“ řekla z ničeho nic lékařka, když jsme už opět seděly ve voze, jako by si něco vyčítala. „Ale lidé to od ní snesli a nebyli uraženi, protože cítili její bezelstnost.“

Nemocných vlastně ani nebylo tolik. Ale protože jednotliví pacienti žili roztroušeni v odlehlých údolích a na samotách, kam vedly jen polní cesty

nebo hrbolaté úzké silničky, trvalo nám téměř celé odpoledne, než jsme je všechny objely. Bylo sychravo, pozdní podzim, k němuž by byla patřila vůně dřeva hořícího v kamnech. Ale odevšad bylo cítit jen spáleninu. Stísňovalo mne, jak uboze tu lidé žijí v drsné velkolepé krajině, která se zdála nabízet zcela jiné možnosti lidské existence.

Když jsme byly s návštěvami hotovy, už se stmívalo. Úzkým koridorem snášející se tmy jsme se vracely domů. Chladno nutilo ponořit se do sebe. Mlčely jsme. Myslela jsem na to, co jsem v minulých dnech slyšela a viděla, a měla jsem pocit, že to, co se tady stalo a co se před lety zdálo nutné a nevyhnutelné, bylo ve skutečnosti zbytečné a nepřineslo nikomu užitek. Znovu a znovu jsem si připomínala jednotlivé události, jako bych tím mohla na běhu dějin něco změnit.

V tom už před námi vyskočila světélka a za chvíli jsme zastavily před prostornou jednopatrovou budovou. Její vchod byl lemován dvěma bíle natřenými sloupy, které nesly malý balkon a vytvářely tak ochranu před nepohodou. Vystoupila jsem a lékařka popojela k vedlejšímu stavení, z něhož do temnoty pronikal paprsek světla a odkud bylo slyšet ržání koní netrpělivě očekávajících večerní dávku sena. Lékařka nechala vůz stát před stájí a společně jsme vstoupily do domu. Odložila jsem si a ona se už zatím pustila do přípravy večeře. Posadila jsem se k ní do velké vyhřáté kuchyně s řadou malých oken, která teď vypadala jako výhledy do tmy. Chladno

venku posilovalo pocit domova. Trochu jsem lékařce pomáhala, ale téměř jsme při tom nepromluvily. Jak jsem poznala už během odpoledne, bylo vůbec snadnější vedle ní mlčet než s ní mluvit. Zdálo se mi dokonce, že když spolu nemluvíme, víc si s ní rozumím. Jako by její pohled na svět byl ovlivněn něčím, co jsem s ní nemohla sdílet.

Od našich společných známých jsem věděla, že lékařka v mládí zažila mnoho zlého, což se také při jejím věku a původu dalo očekávat. Největšímu pogromu v dějinách lidstva sice ušla, ale jeho stín padl i na její život. Jak mi vyprávěla jedna žena ze sousedství, přepadaly lékařku čas od času takové záchvaty úzkosti, že nebyla schopna další práce. Musela pak rychle vyhledat jednu svou důvěrnici, která jí naslouchala tak dlouho, až se upokojila. Do těchto stavů zoufalství přiváděl lékařku pocit, že za svůj život vděčí smrti své matky. Zcela tak tomu sice nebylo, kdo selhal, byl její otec, který přijal návrh své ženy, aby se s ní rozvedl, ale jako citlivý člověk se lékařka přece jen cítila být vinna. Tím víc, že se její otec ospravedlňoval tím, že chtěli svým krokem před možnou deportací zachránit její sestru a ji. Pravděpodobně i proto zvolila lékařka život ve zdejších tvrdých podmínkách, kde mohla denně cítit oprávněnost své existence. A byla to do jisté míry ironie, že se usadila v kraji, který byl dřív osídlen Němci.

Později, když už jídlo stálo na stole, přišel i lékařčin muž a oba jejich synové, kteří předtím ve

vedlejšími stavení obstarávali koně. Bez koní by se on a jeho žena tady vůbec neobešli, poučil mne později při večeři lékař. Je to jediný luxus, který si jeho rodina dopřává. Staršímu synovi obou manželů mohlo být šestnáct a velice se podobal otci. Měl světlé vlasy, úzký obličej a připadal mi trochu zaražený. Mladšímu bylo asi třináct. Měl sice také světlé vlasy, ale blízko u sebe posazenýma očima se podobal spíš matce. Měl poměrně krátký obličej a nápadně velké uši, které vzbuzovaly dojem, že se jimi i dívá.

Po jídle oba chlapci odešli, aby se ještě připravili do školy, a také lékařčin muž, prostý, zamklý člověk, se omluvil, že ještě musí srovnat recepty. Zůstaly jsme v kuchyni samy, pily výborný čaj, který lékařka právě dostala od sestřenice z Anglie, a hovořily o nedůležitých věcech. Otázek, kvůli nimž jsem ji vyhledala, se lékařka nedotkla a já se neodvážila na ně zavést řeč.

Když byl její muž s rovnáním receptů hotov a vrátil se do kuchyně, zavedla mne lékařka do protějšího pokoje, kde jsem měla spát. Byla to poměrně úzká místnost s kachlovými kamny a působila velice útulně. Společně jsme pro mne na úzké pohovce, na níž jsem měla spát, připravily lůžko. Šikmo proti pohovce stál malý psací stůl se dvěma zásuvkami a čtyřma starobylým způsobem vysoustruženými nohama. Připadal mi nějak známý, ale nemohla jsem si vzpomenout, kde bych jej byla mohla vidět. Jeho psací deska byla potažena vybledlým,

původně tmavozeleným sukmem a opatřena nízkým nástavcem s dvojicí malých zásuvek po stranách. Střední, poněkud vyvýšená část nástavce vytvářela malou volnou plochu přímo stvořenou k tomu, aby se zde umístila malá plastika.

Lékařka mi popřála dobrou noc. Musí chodit brzy spát, protože její pracovní den začíná velice časně, poznamenala a odešla. Listovala jsem ještě chvíli v učebnici dějepisu, kterou tu zřejmě zapomněl mladší syn, ale brzy jsem ji odložila a usnula. Za svítání jsem slyšela, jak se dveře potichu otevřely a chlapec si zapomenutou knihu vzal ze židle, která jako noční stolek stála u mé hlavy. Pomyslela jsem si, že bych jednou také chtěla mít takového syna, a zase jsem usnula.

Když jsem se probudila, byl už den. Ze sluncem ozářených míst na louce stoupala mlha, ale ve stínu ještě ležela jinovatka. Lékařka už byla v kuchyni. Když jsem vešla, vytahovala právě z trouby plech čerstvě upečených makových preclíků. Měla dnes dopoledne volno, protože v její ordinaci byla mateřská poradna.

Teprve teď mě napadlo, že jsem si měla s sebou vzít zápisník. Už už jsem se chtěla pro něj vrátit do svého pokoje, pak mi ale připadlo přece jen nevhodné psát si poznámky v domě, kde jsem hostem. Snídala jsem a řeč se stočila na lékařčina synovce, který byl právě v Anglii a teď, když v naší zemi došlo k zostření politické situace, nevěděl, zda se má vrátit domů, nebo zůstat v zahraničí. Skoro